

Elmar-Oskar Sakkov (09.06.1941–21.10.2009)

21. oktoobril 2009. a lahkus meie hulgast kauaaegne matemaatika ja mehaanika õppejõud emeriitdotsent ELMAR-OSKAR SAKKOV.

Elmar-Oskar Sakkov lõpetas 1959. a Mõisaküla keskkooli ja astus samal aastal Tartu Riikliku Ülikooli füüsika-matemaatikateaduskonna matemaatika osakonda. Õpingute ajal huvitus Elmar-Oskar Sakkov reaalseste kehade liikumise ja modelleerimisega seonduvast. Noore õppuri huve kinnitasid professor GERHARD RÄGO ja professor ÜLO LEPIKU suurepärased loengud mehaanika erinevatest valdkondadest. Spetsialiseerudes mehaanikale, kirjutas Elmar-Oskar Sakkov professor Ülo Lepiku juhendamisel diplomitöö plaatide ja koorikute käitumise kohta pärast kriitilises staadiumis. Sama töö esitati ka vabariiklikule konkursile auhinnatöök, kus pälvis esimese preemia.

1964. a lõpetas Elmar-Oskar Sakkov Tartu Ülikooli füüsika-matemaatikateaduskonna teoreetilise mehaanika eriala kiitusega. Sellele järgnes aspirantuur Tartu Ülikooli füüsika-matemaatikateaduskonna mehaanika kateedri juures, kus teda juhendas professor Ülo Lepik. Kandidaaditöös uuris ta elastsete-plastsete plaatide ja silindriliste paneelide käitumist pärast kriitilises staadiumis. Kandidaadiväitekirja kaitsmisele eelneval perioodil avanes Elmar-Oskar Sakkovil võimalus kümnekuuliseks stažeerimiseks Poola Rahvavabariigis. Stažeerimispaigaks oli Poola Teaduste Akadeemia Tehnoloogi-

gia Fundamentaalprobleemide Instituut (Instytut Podstawowych Problemow Techniki Polskej Akademii Nauk) ja Varssavi Polütehniline Instituut (Polytechnika Warszawska). 1970. a kevadel kaitses Elmar-Oskar Sakkov kandidaaditöö Tartus. Hiljem täiendas ta end õppejõudude kvalifikatsiooni tõstmise kursustel Moskva Riiklikus Ülikoolis ja Tbilisi Ülikoolis.

Elmar-Oskar Sakkov töötas Tartu Riiklikus Ülikoolis alates 1968. a. Juba 1973. a valiti ta dotsendi ametikohale. Emeriitdotsendiks sai ta 2008. aastal.

Kui möödunud sajandi 70-ndatel aastatel avanes Tartu Riikliku Ülikooli õppejõududele võimalus töötada arengumaade ülikoolides, siirdus Elmar-Oskar Sakkov koos perekonnaga kolmeks aastaks mustale mandrile, töötades õppejõuna Alžiiri Ülikoolis Alžeerias ja mõned aastad hiljem Madagaskaril. Loengud toimusid nendes ülikoolides prantsuse keeles, mistõttu tuli tal enne väljasõitu õppida prantsuse keelt Leningradis vastavatel kursustel. Pärast Madagaskarilt tagasi jõudmist kirjutasid nad koos abikaasaga raamatu Madagaskari rahvastiku, looduse, ajaloo ja elu-olu kohta, mis ilmus järjejutuna ajalehes "Edasi" (praeguse "Postimehe" eelkäija). Kahjuks jäi see mitmesugustel põhjustel eraldi raamatuna trükist ilmumata.

Elmar-Oskar Sakkov on pidanud loenguid peamiselt teoreetilise mehaanikast, rakendusmehaanikast ning kõrgemast matemaatikast. Pika aja vältel luges ta teoreetilist mehaanikat füüsikaosakonna üliõpilastele ning viimastel aastatel ka mehaaniliste süsteemide modelleerimise kursust matemaatika õppekava läbivatele üliõpilastele. Elmar-Oskar Sakkovi peetud loengud olid alati esitatud elegantsetl. Loengu elavdamiseks pikkis ta kuivana näiva materjali vahele oskuslikult elavaid näiteid, naljakaid lugusid ja mõnikord ka anekdoote. Sellega suutis ta kõita üliõpilaste tähelepanu kogu loengu vältel. Elmar-Oskar Sakkov juhendas ka kursuse- ja diplomitöid. Ühele tema juhendatavatest (U. AUNINile) omistati 1986. a preemia üleliidulisel üliõpilaste teadustööde konkursil. Paljude TÜ matemaatika-informaatikateaduskonna, majandusteaduskonna ja Eesti Lennuakadeemia üliõpilaste mällu jääb Elmar-Oskar Sakkov suurepärase õppejõu ja karismaatilise isiksusena.

Tema peamiseks uurimisvaldkonnaks oli esialgu elastsete-plastsete plaatide ja koorikute pärastkriitilise staadiumi analüüs. Koostöös allakirjutanuga uuriti 80-ndatel aastatel mitte-elastsete armeeritud talade ja koorikute optimaalse projekteerimise küsimusi, hiljem lisandus sellele temaatikale komposiitmaterjalist konstruktsioonielementide optimeerimine. Elmar-Oskar Sakkov on üllitanud rohkem kui 40 teaduslikku publikatsiooni ning koostanud kõrgema matemaatika õpikuid. Ta on üks nendest, kes tõlkisid inglise keelest eesti keelde materjaliteaduse põhitõdesid käsitleva J. GORDONI väga huvitavalt kirjutatud raamatu "Miks me ei kuku läbi põrand", mis ilmus Tallinnas kirjastuse Valgus väljaandena 1975. a.

Elmar-Oskar Sakkov oli Eesti Matemaatika Seltsi asutajaliige ja palju aastaid TÜ rakendusmatemaatika instituudi kolleegiumi liige. Tema tööd on hinnatud Gerhard Rägo mälestusmedali (2001) ja Tartu Ülikooli medaliga (2006).

Viimastel aastakümnetel oli Elmar-Oskar Sakkov pühendanud palju energiat Eesti Lions-liikumise käivitamisele ja Lions-klubide töö organiseerimisele. Ta on olnud Lions-klubi Tartu president, samuti Eesti piirkonna kuberner. Tänu oma väga heale võõrkeeleoskusele (ta valdas vabalt inglise, prantsuse, vene keelt) ja suurepärasele suhtlemisoskusele oli ta täpselt õige mees Lions-klubide rahvusvahelise koostöö korraldamiseks. Selles töös puutus ta kokku paljude Lions-klubide liikmetega välismaalt, kellest kujunesid pikaajalised koostööpartnerid ja ka sõbrad (näiteks KENNY JONSSON Uppsala klubist jt). Tema juhtimisel toodi Tartumaale ja ka teistesse piirkondadesse hulgaliselt abivahendeid puudega inimeste toetamiseks. Elmar-Oskar Sakkovi tööd puuetega laste toetamisel on hinnanud Eesti Vabariigi president Eesti Punase Risti V klassi teenetemärgi vääriliseks (2004).

Elmar-Oskar Sakkovi hobideks olid male, mälumäng ja bridž. Meistersportlase kandidaadina on ta korduvalt esindanud Tartu Ülikooli malemeeskonna koosseisus. Ta kuulus 70-ndatel aastatel sellesse Tartu linna koondvõistkonda, kes võitis Euroopa meistri-võistlustel kirimales medali.

Kolleegide jaoks oli Elmar väljapaistev isiksus ja mitmekülgsete huvidega inimene, kellega suheldi meeleldi ka väljaspool tööd. Sageli võõrustas ta kolleege abikaasa projekteeritud ja suuresti oma kätega ehitatud kodus, mis oli algselt suvila, hiljem ümberehituste käigus sai päris koduks. See maja asub Tartust umbes 10 km kaugusel, looduslikult väga kaunis kohas Aarikesel Tatra oru lähistel. Siin koos istunud tunde nautisid külalised mitte ainult suurepärase sauna ja grilli, vaid ka kauni looduse, rõkkava linnulaulu, ja mis kõige olulisem, peremehe poolt loodud mõnusa atmosfääri ja Elmari alati ajakohaste lugude ja anekdootide pärast. Tema väljapeetud stiilis esitatud ning täpselt sõnastatud naljad ja mõistujutud aitasid kolleegidel vaadata ka paljudele tõsistele asjadele hoopis uue nurga alt.

Elmar-Oskar Sakkovi perekonnas jäid teda leinama arhitektist abikaasa, pojad ERIK ja SVEN koos kaasadega ning kaks lapselast.

Elmar-Oskar Sakkov oli sügavalt haritud ja suure hingega karismaatiline inimene, kellest jääb ere mälestus mitte ainult neile, kellel oli võimalus temaga koos töötada või tööväliselt suhelda, vaid ka nendele, kellega tal oli ainult põgus kokkupuude. Tema lahkumine on suur kaotus meile kõigile.

Kolleegide nimel JAAN LELLEP